

Profilaktyka zapaleń okołooprotezowych, próba algorytmu

Wojciech Marczyński, Jerzy Białecki

Klinika Ortopedii CMKP SPSK im. Prof. A. Grucy
w Otwocku

Kierownik Kliniki: prof. Wojciech Marczyński

Poznań 15 czerwca 2018r

Cytat z opinii orzecznika firmy ubezpieczeniowej

Aetna Insurance Company z 1928r wydanej

po analizie 34 753 wniosków z terenu północnej Kaliforni

w sprawie wypłaty odszkodowania z powodu doznanego złamania.

„Wątpliwym jest, aby pacjentów należało operować, chyba że czyni to zespół wysokiej klasy specjalistów, w specjalistycznym szpitalu, mając do dyspozycji wykwalifikowaną asystę.

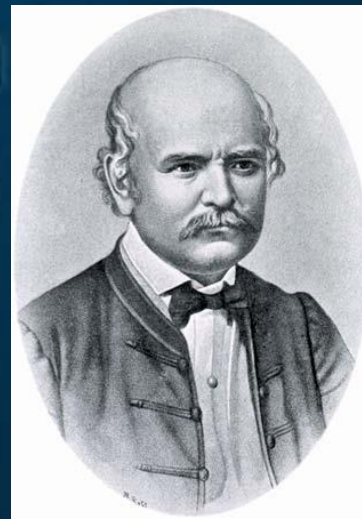
W przeciwnym wypadku leczenie chirurgiczne najpewniej skończy się katastrofą”.

Cytat prof. Wiktora Degi:

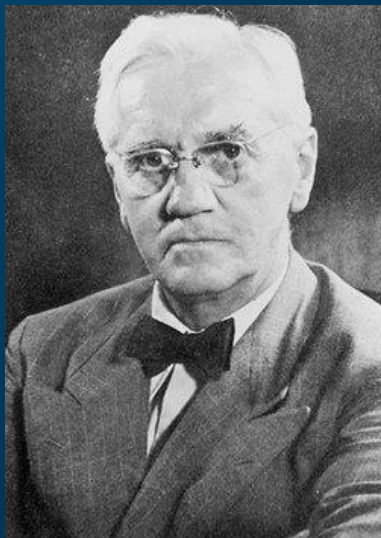
„niezłym ortopedą można zostać
po 5-7 latach dobrej nauki,
ale dopiero po 25 latach wie się
czego nie należy operować”.

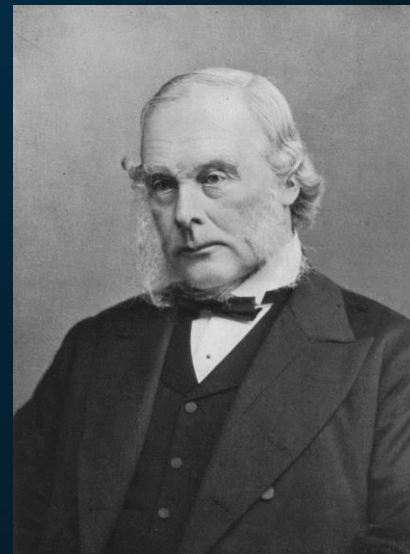
Louis Pasteur

Ignaz Philipp Semmelweis

Alexander Fleming

Joseph Lister

Niezwykłe ICH odkrycia zmieniły sposób praktykowania medycyny

Liczba protezoplastyk stawu
biodrowego i kolanowego
wykonywanych w Polsce wzrasta.

Zwiększa się również liczba chorych z
zapaleniami okołoprotezowymi

Wg piśmiennictwa

powikłania zapalne protezoplastyk

występują aż u 1-4% operowanych

Barrack, R. L.: Economics of revision total hip arthroplasty. Clin. Orthop. 1995; 319:209-14.

Buchholz, H. W.; Elson, R. A.; Engelbrecht, E.; Lodenkämper, H.; Röttger, J.; and Siegel, A.: Management of deep infection of total hip replacement. J. Bone and Joint Surg. 1981; 63- (3):342-353.

Hanssen, A. D.; Osmon, D. R.; and Nelson, C. L.: Prevention of deep periprosthetic joint infection. J. Bone and Joint Surg. March 1996; 78-A:458-471.

Internet

Protezoplastyka biodra

77,300 wyników (0,19 s)

Zapalenie protezy biodra

172,000 wyników (0,38 s)

Internet

Protezoplastyka kolana

46 900 wyników (0,13 s)

Zapalenie protezy kolana

54 100 wyników (0,33 s)

PROTEZOPLASTYKI STAWOWE

- * doskonałość biomechaniczna
- * niedoskonałość biologiczna

Celem prezentacji

jest analiza sposobów

zapobiegania powikłaniom

zapalnym protezoplastyk,

próba algorytmu

ŹRÓDŁA BAKTERII

Bezpośrednie przyczyny powikłań
zapalnych protez stawowych

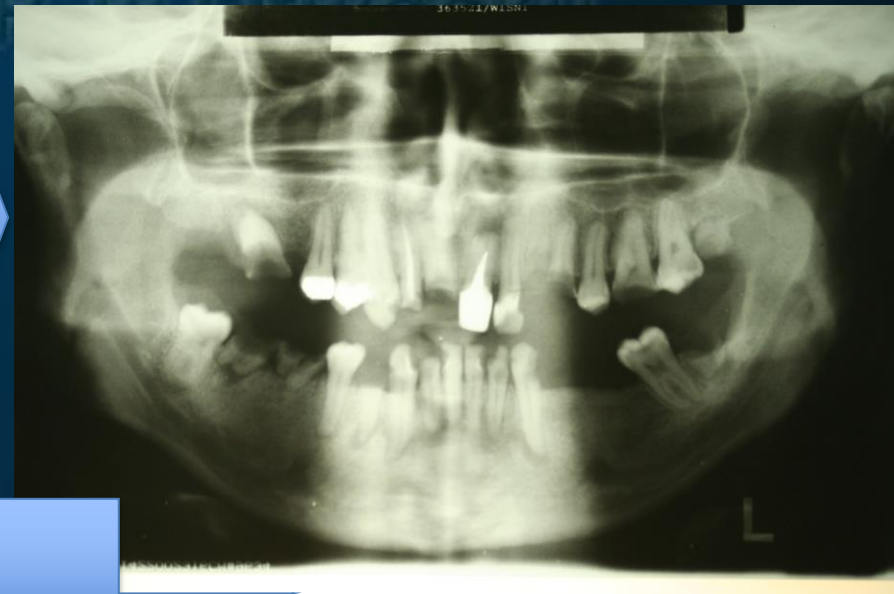
Ogniska zapalne wewnątrzustrojowe

Zapalenie rany operacyjnej

Kontaminacja bakterii na protezie

Biofilm

OGNISKA ZAPALNE WEWNĄTRZUSTROJOWE

Zgodność
z konsensusem

ZAPALENIE RANY OPERACYJNEJ

C.M.K.P. w Otwocku

1. Długotrwała operacja
2. Brutalna technika operacyjna
3. Nieprzestrzeganie zasad aseptyki
4. Brak wydzielonych sal operacyjnych

Klinika Ortopedii
C.M.K.P. w Otwocku

Powiedzenie prof. Stefana Malawskiego

Awanturnictwo operacyjne

KONTAMINACJA BAKTERII NA PROTEZIE

C.M.K.P. w Otwocku

Obrót kostny okołoprotezowy

a odczyny zapalne

wczesne - odwracalne

Planktoniczna forma bakterii

BIOFILM

Proces zapalny

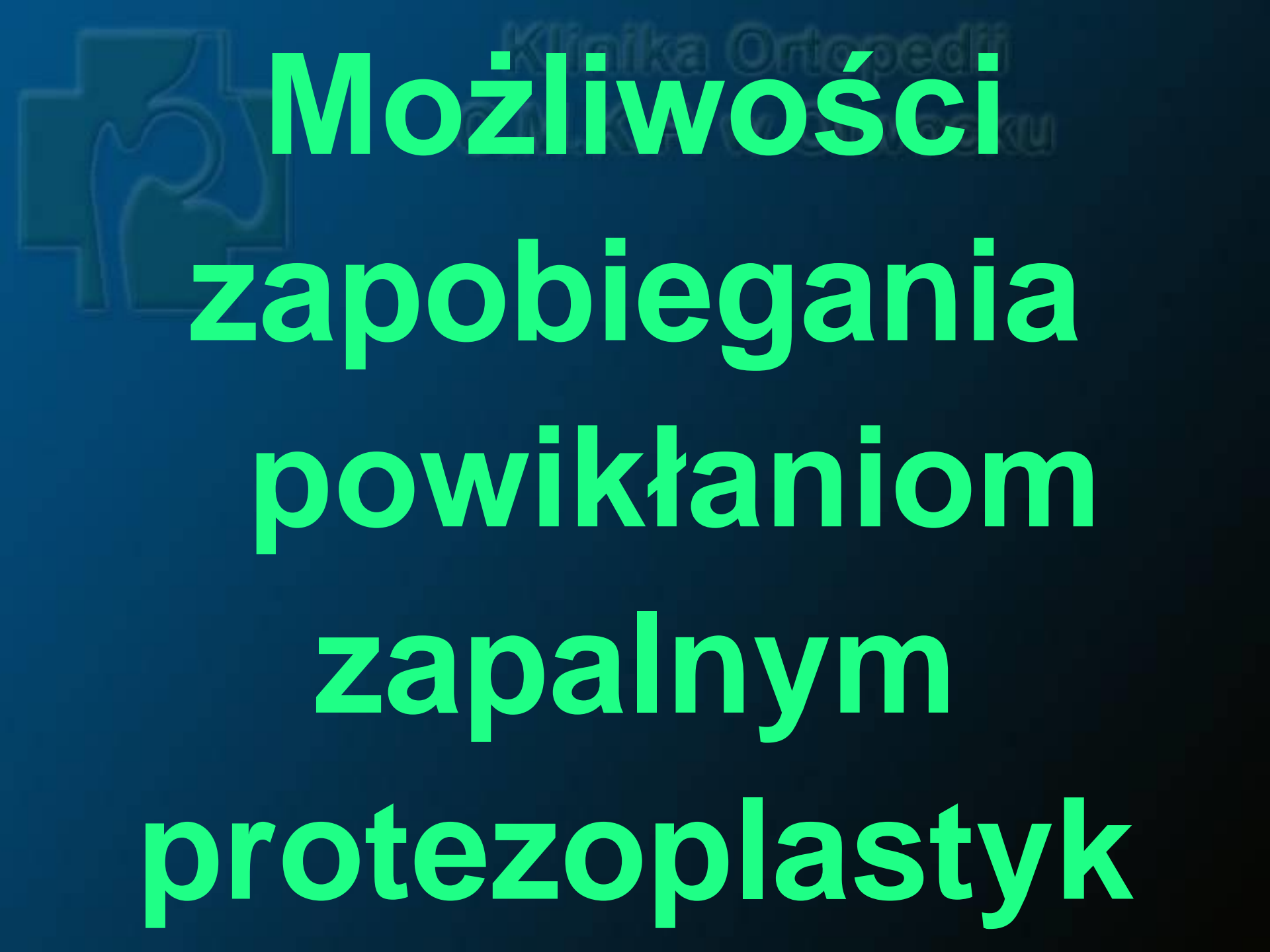
późny - nieodwracalny

Wczesne rozpoznawanie infekcji okołoperacyjnych jest możliwe, chociaż czasem trudne

Niezbędna jest codzienna obserwacja chorego,
rany operacyjnej,
monitorowanie temperatury,
CRP i OB

W przypadkach wątpliwych wskazane jest wykonanie USG, nakłucie i posiewy punktatu (nie wymazy)

**Możliwości
zapobiegania
powikłaniom
zapalnym
protezooplastyk**

Profilaktyka przedoperacyjna

Podstawowa

Istotą profilaktyki przedoperacyjnej jest właściwy dobór chorych do zabiegu tak, aby zminimalizować ryzyko wystąpienia infekcji.

Metoda przygotowania pacjentów do zabiegu i obserwacji pooperacyjnej stosowana w naszej klinice

- zmniejszenie liczby infekcji
- w przypadkach ostrych zakażeń okołoprotezowych, umożliwia ich wczesne i skuteczne wyleczenie

Zestawienie badań przygotowania przedoperacyjnego jako poszukiwanie ognisk zapalnych

*Patient otrzymuje zalecenia
długo przed operacją*

Zgodność
z KONSENSUSEM

KARTA PRZYGOTOWANIA PACJENTA DO ZABIEGU OPERACYJNEGO PROTEZOPLASTYKI STAWU BIODROWEGO/KOLANOWEGO

Nazwisko i imię chorego .....

.....
data i pieczęć lekarza kwalifikującego do zabiegu

KONSULTACJA KARDIOLOGICZNA
Nie stwierdzam przeciwwskazań kardiologicznych do zabiegu operacyjnego endoprotezoplastyki stawu biodrowego

.....
data i pieczęć lekarza

**POTWIERDZENIE TRZYKROTNEGO BADANIA JAŁOWOŚCI MOCZU PRZEZ
LEKARZA PIERWSZEGO KONTAKTU (POSIEWY)**

1. wynik posiewu moczu jałowy .....
data i pieczęć lekarza

2. wynik posiewu moczu jałowy .....
data i pieczęć lekarza

3. wynik posiewu moczu jałowy .....
data i pieczęć lekarza

BADANIE GINEKOLOGICZNE
Nie stwierdzam stanów zapalnych w badaniu ginekologicznym

.....
data i pieczęć lekarza

BADANIE STOMATOLOGICZNE + PANTOMOGRAM
Potwierdzam sanację jamy ustnej

.....
data i pieczęć lekarza

pantomogram

POTWIERDZENIE SZCZEPIEŃ PRZECIW WZW-B

1..... 2..... 3.....
data i pieczęć lekarza data i pieczęć lekarza data i pieczęć lekarza

Eliminacja ognisk zapalnych wewnątrzustrojowych

Układ moczowy

✓ posiewy moczu 2x

Infekcje ginekologiczne

✓ konsultacja

c.d. Eliminacja ognisk zapalnych wewnątrzustrojowych

Zmiany okołowierzchołkowe zębów

- ✓ pantomogram
- ✓ stomatolog

Zęby zaplombowane – wyleczone?
Rozległa zmiana okołowierzchołkowa
- **Ognisko zapalenia**

Profilaktyka śródooperacyjna

Kunszt operacyjny, a nie operacje na czas

Profilaktyka antybiotykowa przed, śród i pooperacyjna

Antybiotyk dożylnie na
30 min przed operacją

Dobór antybiotyku ustala
Komisja ds.

Zakażeń Wewnątrzszpitalnych

Zapobieganie
krwiakowi pooperacyjnemu:

Eliminacja

„awanturnictwa operacyjnego”

Hemostaza śródoperacyjna

Ostrzykiwanie rany

mieszaną hemostatycznie - przeciwbólową

Podanie EXACYLU dożylnie

Rozważenie nie drenowania

Klinika Ortopedii
C.M.K.P. w Otwocku

Profilaktyka pooperacyjna

- **Wczesne usprawnianie**
- **Wczesna pionizacja**
- **Monitoring CRP;**
co 3 doby

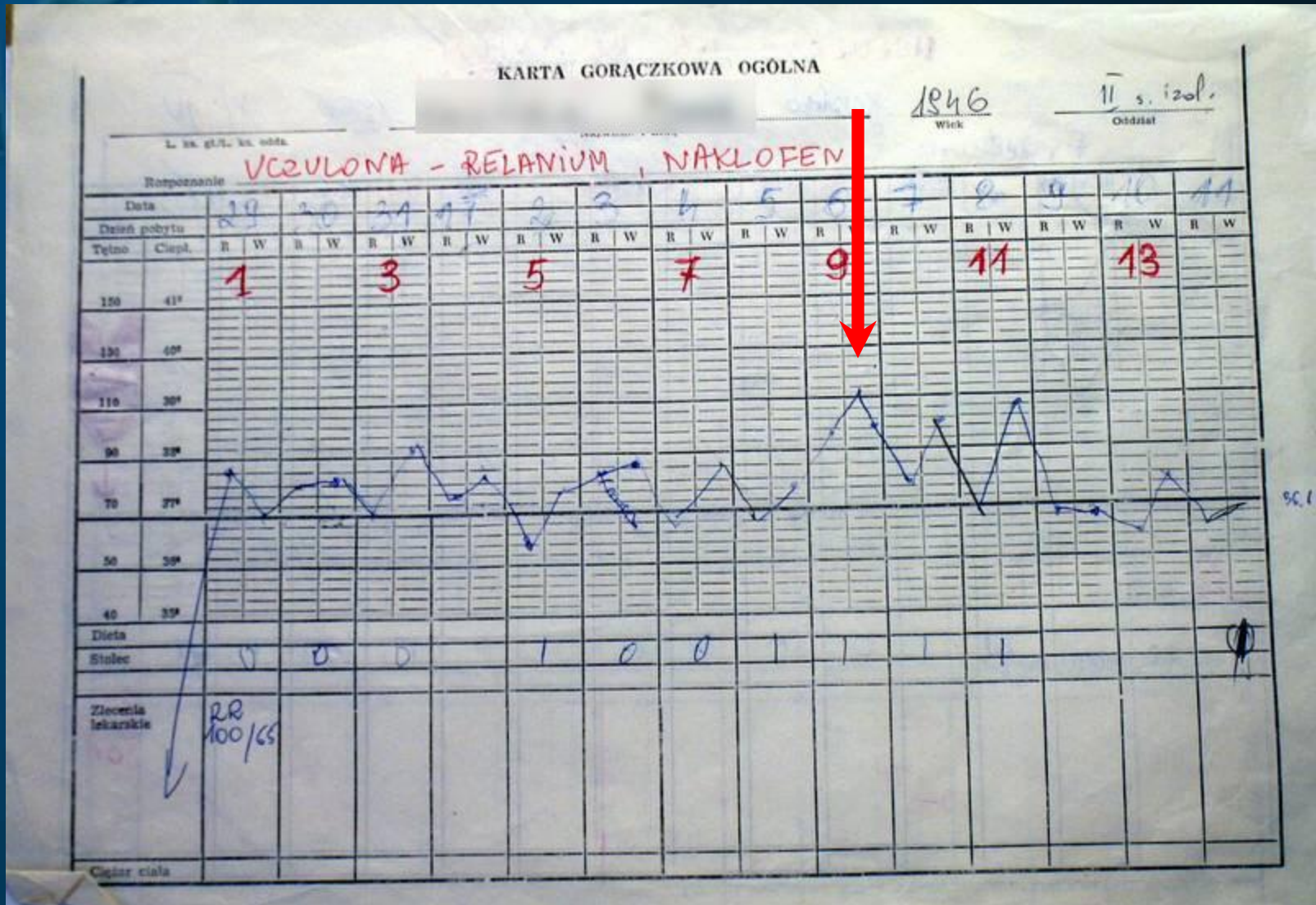
Monitoring infekcji pooperacyjnych

- Objawy kliniczne
- Badania laboratoryjne: **CRP, OB, WBC**
- Diagnostyka obrazowa:
  - Rtg – posadowienie protezy
  - USG – tkanki miękkie, krwiak
- Diagnostyka mikrobiologiczna - posiew
Nie podajemy antybiotyku bez posiewu

Leczenie wczesnych powikłań zapalnych

Przebieg pooperacyjny powikłany wysoką gorączką i innymi cechami zapalenia

Kryterium biologiczne
podziału: do wytworzenia
biofilmu (4 tygodnie),
wyleczalne

Po wytworzeniu
biofilmu,
niewyleczalne

Postępowanie wczesne

- **Wczesne rozpoznanie:** USG, CRP, punkcja stawu - posiew (nie wymaz)
- **Wczesna interwencja operacyjna**
debridement, wymiana elementów protezy, drenaż, posiewy
- **Antybiotykoterapia celowana:**
początkowo dożylna, przedłużona doustna – kontrola CRP

Postępowanie późne

- Usunięcie protezy, debridement,
- SONIKACJA
- posiewy, płukanie betadyną, drenaż,
- Antybiotykoterapia celowana:
  - początkowo dożylna, przedłużona
  - doustna – kontrola CRP

Klinika Ortopedii
C.M.K.P. w Otwocku

Przedłożone sugestie
są zgodne
z KONSENSUSEM FILADELFIJSKIM

Klinika Ortopedii
C.M.K.P. w Otwocku

Podsumowanie

Pozorne zawłóci zapobiegania
zapaleniom okołoprotezowym
porządkuje biologicznie
KONSENSUS FILADELFIJSKI

Podstawą postępowania
kompleksowego w protezoplastykach
jest:

wiarygodne rozpoznanie zagrożeń wg
zasad medycyny opartej na faktach
(Evident Based Orthopedic)
KONSENSUS

Zasada - Primum Non Nocere

Próba algorytmu profilaktyki zapaleń okołoprotezowych:

Wiarygodna diagnostyka (EBO)

Zachowanie potencjału biologicznego
gojenia tkanek okołoprotezowych

Przekonywująca biomechanicznie
implantacja protezy

Wczesne usprawnianie stymulujące gojenie

Eliminacja przedoperacyjna endogennego ogniska zapalnego jest skutecznym zapobieganiem powikłaniom zapalnym artroplastyk.

Wczesne rozpoznanie powikłań zapalnych endoprotezoplastyk jest wskazaniem do interwencji chirurgicznej, a nie tylko do terapii wieloantybiotykowej.

Wobec braku wiarygodnej metody
trwałego wyleczenia procesu
zapalnego okołoprotezowego,
skuteczne zapobieganie
zapaleniom staje się

PODSTAWOWYM

klinicznie i ekonomicznie

**Centrum Medycznego Kształcenia Poddyplomowego
Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny
im. Prof. Adama Grucy w Otwocku**

531 łóżek ortopedycznych i rehabilitacyjnych

2017 rok

- **11 907 hospitalizowanych**

- **8637 operowanych**

- **67 296 ambulatoryjnych**

**12 sal
operacyjnych**

Dziękuję za uwagę